

ARHIVA +

Aktivist romskog civilnog društva Siniša-Senad Musić o školovanju Roma: Romski kult nevinosti ubire jako visoku cijenu

Silvana Perica

čet, 18/09/2025 - 13:26

Siniša-Senad Musić, jedan od najistaknutijih aktivista u romskom civilnom društvu, između ostaloga potpredsjednik organizacije Rom hr

Foto: Forum.tm

Romska djeca u velikom broju prekidaju školovanje već u osnovnoj školi, ali danas ih od škole više ne odvlače roditelji, kao nekad, kad se dečke sililo da što prije počnu zarađivati, a djevojke da se udaju. Naprotiv, roditelji većinom žele da se njihova djeca školuju. Tvrdi to Siniša-Senad Musić, jedan od najistaknutijih aktivista u romskom civilnom društvu, između ostaloga potpredsjednik organizacije Rom hr, koja se bavi i školovanjem Roma.

Ako ih ne sprečavaju roditelji, zašto onda romska djeca i dalje većinom napuštaju školu? Zato što se ugledaju u način života u svojoj okolini, oponašaju starije, žele što prije zarađivati, a žene se rano udaju zato što je kult nevinosti i dalje živ u romskoj zajednici, ističe Musić, dodajući kako, osim svega, djeca zapravo i nemaju dobre uvjete za učenje, ako žive u nekom romskom naselju.

- Kad ih pitamo što im ometa školovanje, najviše se žale na nasilje i glasnu glazbu – kaže Musić, koji dolazi iz četvrt miješane obitelji, većinom romske, ali nije živio u romskom naselju, školovao se, ali ni

to mu nije pomoglo da dobije posao u struci, u računovodstvu i financijama.

- Pa ne možemo zaposliti Ciganina – rečeno je pri odlučivanju o njegovoj molbi za posao. Doznao je za to objašnjenje nakon što posao nije dobio, iako je na testiranju za posao u lokalnoj zajednici bio najbolji. Diskriminacija je tako i dalje jako živa i smanjuje motiviranost romske djece za školovanje. Što će im škola, ako se neće moći zaposliti? Na suzbijanju diskriminacije valja jako raditi, uvjeren je Musić.

Diskriminacija? U Međimurju Romima, primjerice, nije dopušten ulazak u kafiće, pričale su mi nedavno Romkinje.

Na komentar kako sam i sama vidjela Romkinje kako krađu novčanik konobaru u kafiću (i to s plaćom koju je taj dan dobio), naš sugovornik kaže kako bi po takvom kriteriju trebalo zabraniti ulazak i svima koji su iz neke ulice u kojoj žive mafijaši. Dakle, diskriminacija je pristup u kojem se cijeloj grupi pridaju osobine jedne osobe iz grupe, koja je učinila nešto loše.

- Često se tvrdi i kako Romi ne žele raditi, ali kako da rade ako nisu školovani, a i kad jesu, ne mogu dobiti posao zato što su Romi – kaže Musić. Nakon što nije dobio posao za koji je imao sve uvjete, Musić se posvetio pravima Roma, htio je, kaže, vidjeti jesu li i drugi diskriminirani kao što je bio on.

Nekad davno, Romi su bili i pripadnici srednje klase, obrtnici koji su obavljali poslove koji su bili traženi, krpali kotlove, potkivali konje, bili su kovači, zlatari, skupljali su perje, bili rudari, po sajmovima, uzgajali konje, uz specifičnosti kao što je gatanje ili držanje medvjeda... Danas takvih poslova više nema ni u tragovima, Rome vidimo uglavnom kako odvoze staro željezo, Romkinje kako prose ili skupljaju plastične boce i otpad po kontejnerima. Ali, mnogi su Romi u brizi za egzistenciju – pribjegli kriminalu, upozorava Musić. Može se zaključiti da je možda posljednji trenutak da se romsku djecu odvuče iz romskih naselja u škole, ako ne želimo prava kriminalna gnijezda u koja ni policija ne ulazi.

Vlasti investiraju u uređenje nekih romskih naselja, pa će imati puno bolje uvjete života. No, možda bi i bolje rješenje bilo da žive u naseljima koja nisu isključivo romska, u stanovima među ostalim stanovništvom. Bilo bi to bolje i za djecu i za njihovo školovanje, kaže naš sugovornik, jer bi mladi imali i druge načine života u koje bi se mogla ugledati.

Dio uvjeta za učenje osiguravaju i vlasti, stipendijama, prilično niskima na državnoj razini, ali zato dobrima u gradu Zagrebu, još od vremena Milana Bandića. Nažalost, osim Zagreba, nijedna druga lokalna zajednica ne daje posebne stipendije Romima, iako oni, sasvim sigurno, imaju posebne razloge da ih dobiju. Žive tu stoljećima kraj nas, a još su posve izolirani i udaljeni od većinske zajednice koja im prišiva samo negativne primisli, a često ih i izravno progoni. Tako je nastalo i njihovo ime, Cigani, od grčke riječi athinganos, nedodirljiv.

- Ciganin nije romska riječ, pogrdna je i nije dobra čak ni kad je sami Romi koriste - kaže Musić.

A i sami Romi ponekad žele zadržati tu riječ, već su se proslavili reperi iz Srbije, duo 'Gipsy Mafia', Romi koji ne žele da ih tako zovu, već se deklariraju Ciganima, htijući tom imenu dodati i pozitivna konotacije. No, možda je kasno za to, iako nije sigurno da je cigansko ime sasvim iščezlo iz svakodnevnog govora.

Romi ne žive baš dobro, često i nezamislivo siromašno, mnogi od socijalne pomoći, a kad im novac zatreba za, primjerice, pokopati roditelja, ne mogu u banku, nego moraju romskom kamataru i sretni su kad novac dobiju, iako će ga skupo platiti.

Među Romima ima i bogatih, ali upravo bogati Romi ne potiču svoju djecu da uče i školuju se, kaže Musić.

- Bogati Romi misle da škola djeci i ne treba, pa ni oni nisu bili školovani, a ipak su se obogatili. Kažu djeci: vidi što ja imam, a nisam išao u školu, imam samo životnu školu – govori Musić. Bogatiji Romi uglavnom su se bavili trgovinom, neformalnom, ali i to je sad na udaru, više ta roba nema prođu, ljudi sve nađu u shopping centrima. Zacijelo bi ipak i djeci bogatih Roma dobrodošlo školovanje.

Pitanje koje muči romske aktiviste je kako podići školovanje više na ljestvici romskih vrijednosti, kako ga učiniti privlačnim mladim Romima. Možda je najbolji način odlazak Roma iz romskih naselja, život među Hrvatima kojima je školovanje mladih jedna od najvažnijih vrijednosti. Život u romskom naselju, pak, znači vrlo vjerojatnu ranu udaju/ ženidbu i rađanje. Romima je važna obitelj i brojna djeca, ali rana obitelj uglavnom ne omogućava pristojne zarade i život mladim roditeljima, prepušta Rome iz generacije u generaciju socijalnoj pomoći, milostinji, pa i kriminalu. Kult nevinosti ubire onda zaista visoku cijenu.

Članak je drugi u serijalu "Školovanje Roma - između knjige i starog željeza" podržan u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije

najnovije

uto, 25/11/2025 - 10:58

Proše godine u osnovnim školama 5.363 romske djece

pon, 24/11/2025 - 09:08

Neka bude borba neprestana

čet, 20/11/2025 - 09:18

Kako smo se na Dan sjećanja prisjetili i davno umrlog Vjesnika

sri, 19/11/2025 - 11:02

Ubijte glasnika

sri, 19/11/2025 - 00:06

Kako gradonačelnik Tomašević obmanjuje javnost o spašavanju grada

pet, 14/11/2025 - 15:02

Ekstremna ljevica: Kriva je!

čet, 13/11/2025 - 09:31

Studentski bunt 2009 – politička subjektivizacija jedne generacije

sri, 12/11/2025 - 19:42

HND najavio prosvjede zbog napada na novinare

uto, 11/11/2025 - 11:52

Groteskna hipokrizija: nisu problem proustaške prijtnje maskiranih crnokošuljaša, nego manjinske

manifestacije koje crnokošljaši žele zabraniti

pon, 10/11/2025 - 15:56

Deklaracija o Domovinskom ratu: Potpisujemo!

Impressum

Forum.tm | Nakladnik: neprofitna udruga Dom kulture Zagreb | Adresa:
Nova cesta 115,

10000 Zagreb | email: domkulturezagreb@gmail.com | Uredništvo: Dom
kulture Zagreb

TKO? Neprofitna udruga Dom kulture **ŠTO?** Forum.tm, prostor za

slobodne ljude i one koji to žele postati **KADA?** Jučer, danas, sutra

GDJE? www.forum.tm **ZAŠTO?** Da bi stvari bile jasnije